

בש"פ 2974/15 - מרדכי אשכנזי נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 2974/15

לפני: כבוד השופטת ד' ברק-ארז

המבקש: מרדכי אשכנזי

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו מיום 21.4.2015 בעמ"ת 35804-04-15 שניתנה על-ידי כבוד סגן הנשיאה ע' מודריק

בשם המבקש: עו"ד שלומי בר

בשם המשיבה: עו"ד ארז בן-ארויה

החלטה

1. בפני בקשת רשות לערור על החלטתו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו מיום 21.4.2015 (עמ"ת 35804-04-15, סגן הנשיאה ע' מודריק). בהחלטה זו הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו של המבקש עד תום ההליכים המשפטיים כנגדו.

רקע והליכים קודמים

2. כנגד המבקש הוגש ביום 11.3.2015 כתב אישום לבית משפט השלום לתעבורה בתל אביב-יפו שייחס לו את

עמוד 1

העבירות הבאות: נהיגה בזמן פסילה לפי סעיף 67 לפקודת התעבורה [נוסח חדש] (להלן: פקודת התעבורה); נהיגה ללא רישיון נהיגה תקף לפי סעיף 10(א) לפקודת התעבורה; נהיגה ברכב ללא ביטוח לפי סעיף 2(א) לפקודת ביטוח רכב מנועי; התש"ל-1970; ואי ציות לשוטר לפי תקנה 23(א)(2) לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961. על-פי כתב האישום, המבקש נהג בעת שלא היה בידו רישיון נהיגה (לאחר שזה נפסל בגזר דין מיום 18.2.2015) או פוליסת ביטוח בתוקף, וכאשר נעצר על-ידי שוטרים אשר ביקשו שיזדהה הוא לקח את מפתחות הרכב וברח. המבקש זוהה על-ידי הנוסעת שהייתה עמו ברכב באותה עת.

3. בד בבד עם הגשת כתב האישום נגד המבקש הוגש גם בקשה למעצרו עד תום ההליכים המשפטיים בעניינו. בבקשתה עמדה המדינה על גזר הדין האחרון שניתן בעניינו של המבקש ובו נפסל רישיון הנהיגה שלו, וכן הוטלו עליו עבודות שירות ומאסר מותנה. המדינה הוסיפה וציינה כי הוא בעל עבר פלילי עשיר, הכולל הרשעה ב-18 עבירות קודמות. לטענת המדינה זוהי הפעם השישית שבה נתפס המבקש כשהוא נוהג בעת פסילה. עוד טענה המדינה כי למבקש אין רישיון בתוקף משנת 1997. המדינה טענה כי בשל חומרת העבירות ובשל העבר הפלילי והתעבורתי של המבקש נשקף ממנו סיכון לציבור, וכי המבקש מוכיח פעם אחר פעם שאין לתת בו אמון וכי הוא עושה דין לעצמו.

4. ביום 19.3.2015 קבע בית משפט השלום (מ"ת 2803-03-15, השופט ד' סעדון) כי יוכן תסקיר שירות מבחן בעניינו של המבקש, אשר יבחן את מסוכנותו ואת האפשרות לשחררו לחלופת מעצר. ביום 12.4.2015 התקבל תסקיר כאמור, אשר עמד על מעורבותו של המבקש בפלילים בכלל ובעבירות תעבורה בפרט, באופן המעיד על התנהלות אימפולסיבית וקושי בהצבת גבולות. בתסקיר צוין גם כי מעצרו של המבקש בעת הזו מצביע על כך שלסנקציות המוטלות על המבקש לא הייתה השפעה מרתיעה עליו. עם זאת, שירות המבחן בחן את המפקחות שהוצעו על-ידי המבקש - חברתו של המבקש ואמו - ומצא אותן מתאימות לתפקיד הפיקוח. לכן, וחרף הסיכון הנשקף ממנו, המליץ שירות המבחן על שחרורו של המבקש למעצר בית מלא בבית אמו בפיקוחן של השתיים תוך הטלת צו פיקוח של שירות המבחן לשישה חודשים. לאחר מכן, ובעקבות דיון נוסף שהתקיים בבית משפט השלום, הוכן גם תסקיר משלים שבו נבדק גם מפקח נוסף שהוצע על-ידי המבקש ונמצא גם הוא מתאים לפיקוח.

5. ביום 20.4.2015 התקיים דיון נוסף בבית משפט השלום, אשר בו לא חלק בא-כוח המבקש על קיומן של ראיות לכאורה ועל כך שקיימת בעניינו של המבקש עילת מעצר בשל המסוכנות הנשקפת ממנו. בעניין חלופת המעצר, בית משפט השלום עמד על כך שבעבירות תעבורה שחרור לחלופה הוא הכלל ומעצר עד תום ההליכים הוא החריג. כן ציין בית משפט השלום כי כאשר נהג מהווה סכנה לציבור או מבטא זלזול בחוק ראוי כי החלטה על שחרור לחלופה תיעשה תוך ניסיון להרחיק את הנאשם מהכביש ומכלי רכב. בית משפט השלום עמד על כך שמן התסקירים עולה תמונה בעייתית בעניין יחסו של המבקש לחוק ואי הירתעותו מסנקציות המוטלות עליו, אך הוסיף וקבע כי לנוכח בחינת שלושת המפקחים שהוצעו, וכן האפשרות להוסיף לכך פיקוח אלקטרוני, ניתן לשחרר את המבקש לחלופת מעצר הדוקה חרף המסוכנות הנשקפת ממנו. בהמשך לכך, בית משפט השלום הורה על שחרורו של המבקש למעצר בית מלא בבית אמו בפיקוח שלושת המפקחים שהוצעו, בתוספת פיקוח אלקטרוני, הפקדה של 3,000 שקל, וכן התחייבות עצמית שלו ושל כל אחד מהמפקחים על סך 7,500 שקל. כן נפסל המבקש מנהיגה וניתן בעניינו צו עיכוב יציאה מהארץ. לנוכח הצהרת המדינה כי היא מתעדת להגיש ערר על החלטה ולבקשתה, בית משפט השלום הורה על עיכוב ביצוע החלטתו עד ליום 21.4.2015, בשעה 13:00.

6. המדינה הגישה ערר על החלטה זו לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו. ביום 21.4.2015 קיבל בית המשפט המחוזי את הערר וקבע כי המבקש יישאר עצור עד תום ההליכים כנגדו (סגן הנשיאה ע' מודריק). בית המשפט המחוזי

לא התרשם כי בכוחם של המפקחים לאיין את מסוכנותו של המבקש. בית המשפט המחוזי ציין כי המבקש מתמיד במנהגו לנהוג ללא רישיון, גם לאחר שנשא עונשי מאסר, ואף הוסיף לעשות כן ימים ספורים לפני שהיה אמור להתחיל בריצוי עונש מאסר על דרך עבודות שירות. בית המשפט המחוזי סבר כי לכאורה המבקש עושה פלסטר את הוראות החוק, כמו גם החלטות ופסקי דין של בתי משפט, ומורא הדין ממנו והלאה. בית המשפט המחוזי סבר כי בנסיבות אלו קשה לסמוך על מרותם של המפקחים הגם שכשלעצמם הם איכותיים (בהפניה לבש"פ 9573/09 סולמן נ' מדינת ישראל (6.12.2009) (להלן: עניין סולמן)).

בקשת הרשות לערור

7. המבקש טוען בפני, בעיקרו של דבר, כי מדובר בערר ראשון שהוגש על ידו – לאחר שבית משפט השלום הורה על שחרורו לחלופת מעצר – ועל כן זוהי ההזדמנות היחידה הפתוחה בפניו להשיג על ההחלטה לעוצרו. המבקש טוען, כי יש לראות בכך נסיבות מיוחדות המצדיקות הענקתה של רשות לערור בשל הפגיעה הקשה בזכויותיו (בהפניה לבש"פ 5721/12 בביקר נ' מדינת ישראל (14.8.2012) (להלן: עניין בביקר)).

8. לטענת המבקש, בית המשפט המחוזי התעלם מחזקת החפות העומדת לו בשלב זה של ההליך. המבקש סבור כי בית המשפט המחוזי לא שקל את העובדה שבנוסף למפקחים הוצע גם פיקוח אלקטרוני, המהווה חיזוק נוסף לחלופת המעצר, וכן צו פיקוח של שירות המבחן. כן נטען כי התנהגותו של המבקש אינה מעלה או מורידה עת נקבע כי ניתן לתת אמון במפקחים עליו. המבקש חוזר וטוען כי בענייני תעבורה מעצר עד תום ההליכים הוא דווקא החריג, ומבקש לאבחן את עניינו מעניין סולמן שאליו הפנה בית המשפט המחוזי בהחלטתו בכך שבאותו עניין שירות המבחן לא המליץ על שחרור לחלופת מעצר. לבסוף, המבקש מציין כי הוא פנה לקבלת טיפול פסיכולוגי פרטני ומחכה להכרעה בעניין מעצרו על מנת להמשיך בהליך זה.

9. ביום 30.4.2015 הוריתי למדינה להגיש תגובה לבקשה, וביום 6.5.2015 התקבלה תגובת המדינה. המדינה טוענת, בעיקרו של דבר, כי הבקשה אינה מעוררת שאלה עקרונית ואף לא מצביעה על נסיבות מיוחדות המצדיקות דיון ב"גלגול שלישי". אף לגופם של דברים, סבורה המדינה כי דין טענותיו של המבקש להידחות. המדינה טוענת כי הדיון באפשרות של שחרור לחלופת מעצר נעשה בשני שלבים, כאשר בשלב הראשון נבחן האמון שניתן לתת בנאשם על מנת לשחררו לחלופת מעצר, ובשלב הבא נבחנת חלופת המעצר לגופה, בעוד שבענייניו המבקש כשל כבר בשלב הראשון. המדינה סבורה כי התוצאה שאליה הגיע בית המשפט המחוזי היא הנכונה בנסיבות העניין, בשים לב לעבר הפלילי התעבורתי המכביד של המבקש, הכולל הרשעה בעבירה שבגינה הוא עומד כעת לדין, לכך שהמבקש לא קיים צו שירות למען הציבור שהוטל עליו בעבר, ואף לכך שכאשר נתפס בעבירה זו עשה זאת זמן קצר לאחר שנידון לפסילת רישיון, לצד עונש של מאסר שירוצה על דרך של עבודות שירות ומאסר על תנאי. כן טוענת המדינה כי קיימות ראיות לכאורה לבריחתו של המבקש מהשטחים, וכי בנסיבות אלו אין לתת בו אמון שיקיים את תנאי השחרור או ישעה להוראות מפקחיו, יהיו המפקחים אשר יהיו. המדינה מציינת כי היא מסתייגת מן ההמלצה שבתסקיר, אשר לא מתיישבת עם התרשמותו של שירות המבחן עצמו מהמבקש באופן כללי. נוכח פער זה, שלא הוסבר, כך נטען, סבורה המדינה כי יש לדחות את המלצתו של שירות המבחן במקרה זה. כן דוחה המדינה את הטענה כי בית המשפט המחוזי לא התייחס לחזקת החפות, וטוענת כי אף בית המשפט המחוזי הוסיף את המילה לכאורה לצידה של האמירה כי המבקש עושה פלסטר את הוראות החוק ואת החלטות בית המשפט.

10. לאחר שעיינתי בבקשה ובתגובה על נספחיהן, עמדתי היא שדין הבקשה להידחות.

11. כידוע, דיון ב"גלגול שלישי" בהחלטה על מעצרים תיעשה רק כאשר מתעוררת שאלה משפטית עקרונית, או כאשר מתקיימות נסיבות פרטניות וחריגות המצדיקות זאת, כגון פגיעה לא מידתית בזכויותיו של נאשם או מתן משקל לא ראוי לשלום הציבור וביטחונו (ראו: בש"פ 2786/11 ג'ריס נ' מדינת ישראל (17.4.2011); עניין בביקר, בפסקה 9 וההפניות שם; בש"פ 1361/13 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 16 (22.2.2013)). אכן, אין להקל ראש במשמעויות של מעצר עד תום ההליכים מבחינת הפגיעה בזכות הנאשם לחירות. עם זאת, אין די בכך ששתי ערכאות הגיעו לתוצאות שונות בהחלטה הנוגעת למעצר על מנת להצדיק רשות ערר, ולכן ודאי שלא תוענק רשות ערעור אך בשל העובדה שבית המשפט המחוזי הפך החלטה של בית משפט השלום המורה על שחרור נאשם ממעצר (ראו: בש"פ 8557/13 ד' ד' נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (29.12.2013); בש"פ 6031/14 קרעוש נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (9.9.2014)).

12. אכן, כפי שכבר צוין, בענייני תעבורה הכלל הוא שחרור לחלופת מעצר, ולא מעצר עד תום ההליכים (בש"פ 2227/08 גריפאת נ' מדינת ישראל (14.3.2008); בש"פ 2173/12 אל גניני נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (22.3.2012)). אולם, יש לזכור, כי גם במקרים מסוג זה יש לבחון את מסוכנותו של הנאשם הקונקרטי, ואף אין לשכוח כי מי שנוהג בזמן שרישיונו נפסל מהווה סכנה של ממש למשתמשים בכביש (שם; רע"פ 3878/05 בנגוזי נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (26.5.2005)). סכנתה של נהיגה בכלי רכב על-ידי נהג לא מיומן או נעדר שליטה עצמית אינה נופלת מן הסכנה הגלומה בכלי משחית של ממש, ולמרבית הצער נמצאות מדי יום תזכורות כואבות לעובדה פשוטה זו. הדברים מקבלים משנה תוקף בענייניו של המבקש, שנהג בתקופות פסילה פעם אחר פעם, תוך התעלמות מן החוק ומעונשים שכבר הוטלו עליו בעבר.

13. למרות זאת, הוזמן בענייניו של המבקש - כראוי - תסקיר של שירות המבחן על מנת לבחון חלופת מעצר. ההחלטה לעשות כן ביטאה את הכבוד לזכותו של המבקש לחירות ואת הרצון לשקול חלופה למעצרו. אולם, אין די בכך ששירות המבחן המליץ על שחרורו לחלופת מעצר. ראשית, שומה על בית המשפט לבחון את האמור בתסקיר, ולא רק את "השורה האחרונה" שלו, ובענייניו של המבקש התסקיר היה שלילי בתוכנו. שנית, המלצת שירות המבחן, חרף חשיבותה הרבה, היא המלצה בלבד - ועל בית המשפט לבחון את הדברים בהתחשב בכלל הנסיבות (ראו למשל: בש"פ 5309/05 צמח נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (29.6.2005)). בנסיבות העניין, בהתחשב בעברו הפלילי של המבקש, ובעיקר בעברו התעבורתי; לנוכח העובדה שאין זו הפעם הראשונה שבה הוא נוהג בפסילה; וכן בשים לב לאמצעי הענישה שכבר הופעלו בעניינו, ולא הועילו - אין לומר שהחלטתו של בית המשפט המחוזי לפיה אין די בחלופת מעצר כדי לאיין את מסוכנותו של המבקש עולה כדי פגיעה לא מידתית בזכויותיו המצדיקה הענקת רשות לערור ב"גלגול שלישי".

14. אשר על כן, הבקשה נדחית.

ניתנה היום, ב' בסיון התשע"ה (20.5.2015).

ש ו פ ט ת
